

ኣብ ምምሕዳር ክፍሊ-መጥባሕቲ ዚፍጸሙ ነገራት

ናብ ክፍሊ-መጥባሕቲ ናባና እንኳዕ ብደሓን መጻእካ

እዚ ጽሑፍ'ዚ ብዛዕባ'ዛቲ ንሰኻ ኣብዚ ክፍሊ-መጥባሕቲ እትጸንሓሉ ጊዜ ዘጋጥሙ ነገራት፤ ብሕጽር ዘበለ ኣገባብ ንዓኻ ሓበሬታ ንምሃብ ዝተዳለወ እዩ።

ኣብ ቅድሚ መጥባሕቲን ኣብ ቅድሚ መደቀሲን (ናርኮስ) ዘሎ ግዜ፤ ገለ ናይ ምቕጻል ስምዒት ክህሉ፤ ልውውጥ ምዃኑ ይርድኣና እዩ። እቲ ተስፋና ግን፤ ኣብኡ እንታይ ከም ዘጋጥም ብድሕሪ ምፍላጥካን፤ ስእሊታት ናይ ክፍሊ-መጥባሕቲ ብድሕሪ ምርኣይካን፤ ናባና ክትመጽእ ከሎኻ፤ ዘበለጸ ቅሳነት ንክስመዓካ እዩ።

መግቢ ዘይምብላዕ (ምጽዋም)
 ኣብቲ ዕለተ-መጥባሕቲ፤ 6 ሰዓታት ቅድሚ'ቲ ዝተመደበልካ ናይ መጥባሕቲ ሰዓት፤ መግቢ ክትበልዕ ኣይፍቀድን እዩ። ክሳብ 2 ሰዓት ቅድሚ መጥባሕቲ ግን፤ ጽፋይ-ፈሳሲ ኣስታት (200 ሚ/ሊ) ዚኸውን ክትሰቲ ይከኣል እዩ። ጽፋይ-ፈሳሲ ማለት፤ ማይ፣ ሳፍት፣ ሻሂን ቡንግ (ብዘይ ጸባ) እዩ። ጽማቕ-ኣራንሺ ግን ጽፋይ-ፈሳሲ ኣይኮነን። ከም ማለቲካ፣ ናይ ጎርሮ መድሃኒትን ከምኡ ዝኣመሰሉን ከተውግዱ ኣለኩም።
 ካልእ ፍሉይ ሓበሬታ ንዓኻ እንተ ዘይተሃሂቡኻ ካብ ሰዓት 24:00 ጀሚርካ ኣይትበልዕን ኢኻ። እንተ ዘይኮነ ግን፤ ኣብቲ እዋን መጥባሕቲ፤ መግቢ ካብ ከሰዐኻ ናብ ስንቡስካ ዝኣትወሉ ኣደጋ ከጋጥም ዚክእል እዩ። ስለዚ ንሕና ከነደቅሰካ ከሎና፤ ከሰዐኻ ጥርሑ ክኸውን ኢና እንደሊ። እንተ ዘይኮነ፤ ከበድ ኣደጋ-ሳንቡስ ከጋጥም ይክእል እዩ። ኣብ ጊዜ ምድቅሳካ ኣደጋ መታን ከዩጋጥመኻ፤

ነዞም መምርሒታትና ክትሰዕሩም ኣዘዩ ኣገዳሲ እዩ። ከም መምርሒታትና እንተደሊ ዘይሰዒብኻም፤ ነቲ መጥባሕቲ ናብ ካልእ ጊዜ ክነመሓላልፎ ክንግደድ ኢና።
 ቅድሚ ዕለተ-መጥባሕቲ፤ 6 ሰውናት ኣቐዲምኻ፤ ሽጋራ ምስታይ ጠጠው ክትብል ኣሎኻ።

ምድላው ግላዊ ጽራትካ
 ቅድሚ ናብ መጥባሕቲ፤ ከምቲ መምርሒ መጻውዒታኻ፤ ኣካላትካን ጸጉርኻን ካብ ፋርማቻ ብዚግዛእ ፍሉይ ሳምና ጌርካ ክትሕጸብ ይግበእካ። ነቲ ኣብቲ ውሽጢ'ቲ ባኮ ዘሎ መምርሒ ተኸተሎ። ኣካላትካን ጸጉርኻን ብፍሉይ ሳምና ጌርካ ምሕጻብ፤ ካብቶም ናይ ቆርቦትካ ባክተሪያ ዝከላኸለልካ ኣገዳሲ ነገር እዩ። ኣብ ቆርቦትና ብዙሓት ዘይጻድኡ ባክተርያ ኣሎውና፤ ናብቲ ናይ መጥባሕቲ ቁስለ እንተ ኣትዮም ግን፤ ናይ ረኽሲ ሳዕቤን ከምጽኡ ይክእሉ እዮም። ኣዝማልቶ፤ ዝለገቡ-ጽፍሪ፤ ኩሕሊን ስልጣታትን ሰቑርን ወዘተ ኩሉ ካብ ኣካላትካ ከልግስ ኣሎም። ምስ መደንዘዚ መድሃኒት ብምትሕሓዝ፣ ምሉእ ጭሕጣ ምንጥሕ ስግኣት ኣለዎም። ብዝተኻእለ መጠን ጭሕምኹም ኣሕጽርዎ።

መድሃኒታት
 ኣብቲ ዕለተ-መጥባሕቲ እንታይ ዓይነት መድሃኒታት ክትወስድ ከምዘድልዩኻ፤ ኣብቲ ምስ መደቀሲ-ደክቶር ወይ መደቀሲት-ነርስ እትገብር ዝርርብ ክነግሩኻ እዮም።

ቀቅድሚ መጥባሕትኻ ዘሎ መዳለዊ-ክፍሊ - መጸበዩ-ክፍሊ
 ቅድሚ'ቲ መጥባሕቲ ምግባርካ ናብ ኣደ መጸበዩ-ክፍሊ ክትመጽእ ኢኻ። ኣብኡ ካልኦት ዚጸበዩ ሕሙማት ውን ክህልዉ



እዮም። ኣብኡ ድማ ሰራሕተኛታት ክፍሊ-መጥባሕቲ ገለ-ገለ ሕቶታት ከቕርባልካ እዮን ንኣብነት፤ ብዛዕባ መለለዩ-ቁጽርኻ፤ መዓስ መወዳእታ ጊዜ ከም ዝበላዕካን ዝሰተኻን፤ ካልእ ሕጣምት ወይ ኣለርጂ ምስ ዚህልወካ፤ ወይውን ቅድሚ ሕጂ ብሕብጣን ምክንያት ኣደቂሶምኻ እንተ ኾይናም እዩ።
 እቲ ዝጠብሓካ ደክቶር፤ ነቲ እትጥብሓሉ ቦታ ብብርዒ ምልክት ጌሩሉ እንተ ኾይኑ ውን ንቆጻጸር ኢና። እዚ ግን ኩሉ ጊዜ ዘድሊ ኣይኮነን።
 ብዙሓት ሰባት ብተደጋጋሚ ተመሳሳሊ ሕቶታት ዘቕርቡልካ ክትረክብ ኢኻ። ከምኡ ዘግብረና ምክንያታት ድማ፤ ብዛዕባ መጥባሕትኻ ኩሉ፤ ርግጽኛታት ክንከውን ስለ እንደሊ እዩ።

መጥባሕቲ ክትገብር ከሎኻ ብቐጻሊ ደሓን ከም ዘሎኻ ንቆጻጸር ኢና
 ባዞም ዚሰዕሩ ተቐጻጸርቲ-መሳርሒታት እናተሓገዘና

መዐቀኒ-ትርግታ/Pucoxymetri
 ብኣደ ኣብ ኣጸብዕትኻ ዚለግብ ልሰሉስ መንቀርቀር፤ ብቐጻሊ ነቲ ኣብ ደምካ ዘሎ ብዝሒ ኦክስጅን ይቆጻጸር።

ኤኮግ/EKG
 ብኣደ ኣብ ኣፍ-ልቢ ዚጥቃዕ ጥብቆ፤ ንልቢ ይቆጻጸር።

ምቆጻጸሪ ብዝሒ-ደም Blodtrycksmanschett
 ብዝሒ ደምካ ብተኸታታሊ ንቆጻጸር ኢና። ኣብ ፍሉይ መጥባሕቲታት፤ ኣብ ጉምቦ ኢድኻ፤ ብወገን ታሕቲ ኣብ መገዲ-ደም ብዚኣቲ ገመድ ብቐጻሊ ብዝሒ-ደምካ ንቆጻጸር ኢና።
 ካልእ ውን ፕሪፊርቪንካተተር (PVK) ዚበሃል፤ ኣብ መገዲ-ደም መዓጻጽ፣ ምናትካ (ኢድካ) ተሰኽዑ፤ ጥብ-ጥብ እናበለ መመገቢ መድሃኒት ዝኾነኻ፤ ቁጢን ቱቦ ነእትወልካ ኢና።

መደንዘዚን ወይ ናርኮስ መደቀሲን
 ከከምቲ እትገብር መጥባሕቲ፤ ክንጥቀሙሎም እንክእል፤ ዝተፈላለዩ ናይ መደንዘዚን መደቀሲን ናይ መድሃኒት ዓይነታት ኣሎው። መብዛሕትኡ እዋናት ክልቲኡ ዓይነታት፤ ማለት መደንዘዚን መደቀሲን ብኣደ ንጥቀም ኢና።

መደንዘዚ ኣብ ዓንዲ-ሕቕ
 ኣብ ዓራት ብጉድኒ ደቂባካ ወይ ኣብ ደንደሲ-ዓራት ኮፍ ኢልካ እዩ ዚግበር። ሕቕኻ ዕጽፍ ተብሎ'ሞ፤ እቲ ኣዕጽምቲ ዓንዲ-ሕቕኻ ግፍሕ ምስ በለ፤ ሽቡ ብቐሊሉ መርፍእ ንምውጋእ ይቐልል እዩ። እቲ መደቀሲ-ደክቶር ንሕቕኻ ብኣልኮል ጌሩ ክሓጽቦ ከሎ ዝሕልሕል ይብልካ እዩ። እቲ መደንዘዚ መድሃኒት ድማ ብቐጢን መርፍእ፤ ኣብ መንጎ ኣዕጽምቲ ዓንዲ-ሕቕኻ ይውጋእ። ሽቡ ኣእጋርካ ክተንቀሳቅሶ ኣይትክእል ኢኻ፤ ዝኾነ ቃንዛ ውን



አይስመዓካን እዩ። እቲ መደንዘዚ ካብ 2 ክሳብ 5 ሰዓታት'ዩ ዚሰርሕ። እዚ ዓይነት ኣገባብ'ዚ ኣብ መጥባሕቲ ብርኪኒ ጎሎን መጥባሕቲ ማእጻንን ምጥቃም ልውድ እዩ። እዚ ድማ መደንዘዚ ዓንዲ-ሕቕ ተባሂሉ ይጸዋዕ እዩ።

ኤፕራራ መደንዘዚ ዚበሃል፤ ኣብ ክብደት ዝበለ መጥባሕቲ፤ ንኣብነት ኣብ መጥባሕቲ-ኩባዲ፤ እቲ ቃንዛ ንመዓልታት ክቕጽል ኢዩ ኢልካ ስለ ዚእመን፤ እትጥቀሙሉ ዓይነት መደንዘዚ እዩ። ኣብቲ እዋን መጥባሕቲ ብመደቀሰ ኢኻ ትጥቀም። እቲ ኤፕራራ መደንዘዚ ዓን ብድሕሪ ካብ ድቃስ ምብርባርካ ዚወሃብ መደንዘዚ እዩ። ነዚ ዓይነት መደንዘዚ ንምድላው ድማ፤ ኣቕዲምካ ቅድሚ መደቀሰ ናርኮስ ምውሳድካ፤ ኣብ ዓንዲ-ሕቕኻ መደንዘዚ ተጌሩ፤ ሓደ ቀጢን ፕላስቲክ ገመድ ኣብ መንጎ ኣዕጽምቲ-ዓንዲ ሕቕኻ ከም ዚኣቱ ይግበር። እዚ ፕላስቲክ ገመድ ድማ ኣብኡ ይጸንሕም፤ ክሳብ'ቲ ኣድላዩ ዝኾነሉ ግዜ፤ ቦቲ ገመድ'ቲ ኣቢሉ ከም ዚወሃበካ ይግበር። መብዛሕትኡ ግዜ ካብ 1 ክሳብ 2 መዓልቲ ኣቢሉ እዩ ዘድለ። ናይቲ መደንዘዚ ዓቕሚ ክሳብ ክንደይ ምኃን፤ ደጋጊምና ኢና እንፍትኖ።

እዚ ናይ ዓንዲ-ሕቕ መደንዘዚ (ስፓይናል ኤፕራራ መደንዘዚ) ኣብ ዚግበረሉ ግዜ፤ ፍሕጅኻ ውን ስለ ዚጸሎ፤ ናይ ሸንቲ ምውጣጥ ኣይስምዓካን እዩ። ስለዚ ድማ መታን ብብዝሒ ሸንቲ ከይትውጠር፤ ኣብ ፍሕጅኻ ዚኣቱ ቱቦ-ሸንቲ "ካቲት" ነእትወልካ ኢና። መደንዘዚ ስለ ዝተገብረልካ ግን፤ ነቲ "ካቲት" ክነእትወልካ ከሎና ዚስምዓካ ነገር የልቦን። ኣብዚ (ስፓይናል ኤፕራራ መደንዘዚ) ንምግባር ኣብ ሕቕኻ ክንወግኣካ ከሎና፤ መታን ሕግቕ ስምዒት ንኸየጋጥመካ፤ መብዛሕትኡ ግዜ፤ ብቐጥታ ኣብ መገዲ-ደምካ ዚኣቱ፤ ኣቕዲምና ብርቱዕ ዝኾነ ፈወሰ-ቃንዛን መሀድኢ መድሃኒትን ንህበካ ኢና።

መደንዘዚ ኣብ ቅልጽም፤ ኣብ መንኩብ ወይ ዳንጋ ኣብ መንኩብካ፤ ቅልጽምካ ወይ ዳንጋኻ መጥባሕቲ ትገብር እንተ ኼንካ፤ ኣብቲ ግዜ መጥባሕቲን ንገለ ሰዓታት ብድሕሪኡ ዘሎ ግዜን፤ ቃንዛ ክስምዓካ ከም ዘይክእል ጌርና መደንዘዚ ንገብረልካ ኢና። ኣብቲ እዋን'ቲ ኢድካ ወይ እግርኻ ንምቅስቓስ ኣይክትክእልን ኢኻ። ከምኡ ዚገብር ድማ፤ እቲ ናይ ናርኮስ-ደክቶር፤ ኣብ ከባቢ

ክሳድካ ወይ ረቃቕቶኻ ወይ ሓላኹቶኻ ዘሎው ነርቭታት፤ መደንዘዚ መድሃኒት ስለ ዚወግኦም እዩ። እቲ መደንዘዚ ካብ 10 ክሳብ 16 ሰዓታት'ዩ ዚሰርሕ። መብዛሕትኡ እዋን እዚ ዓይነት መደንዘዚ፤ ኣብቲ መጥባሕቲ ዚግበረሉ ግዜ፤ ምስ ናርኮስ ኣወሃሂድካ ውን ይወሃብ እዩ። እታ መውጋእቲ ናይቲ መደንዘዚ ግን፤ ንናትካ ድሕነት ተባሂሉ፤ ቅድሚ ንሰኻ ብናርኮስ ምድቃስካ እዩ ዚፍጸም። ክንወግኣካ ከሎና መታን ሕግቕ ስምዒት ንኸየጋጥመካ ግን፤ ብቐጥታ ኣብ መገዲ-ደምካ ዚኣቱ፤ መሀድኢ መድሃኒትን ንህበካ ኢና።

ናርኮስ - መደቀሰ እዚ "ናርኮስ" ዚብል ቃል፤ ብሓገዝ ዝተፈላልዩ መድሃኒታት ብዓሚቶ ድቃስ ደቂስካ፤ ካብ ስምዒት-ቃንዛ ነጻ ምኃን ማለት እዩ። ብመጀመርታ ኣብ ኣፍንጭኻን ኣብ ኣፍካን እነልግቦ "መተንፈሰ ማስኬራ" ብምግባር፤ ሉክሲጅን ትንፋስ ከም ትሰሕብ ይግበር። ቦቲ ኣብ ኢድካ ኣትዩ ዘሎ፤ "ፕሪፈራል ቬንካቲተር" (PVK) ጌርና ድማ፤ መደቀሰ መድሃኒት ንህበካ። ኣብ ውሽጢ ውሱናት ስክንድታት ድማ ድቃስ ይወሰደካ። ደቂስካ መታን ክትቕጽል ድማ፤ ቦቲ "ፕሪፈራል ቬንካቲተር" ወይ ድማ ቦቲ መተንፈሰ ማስኬራ ጌርና ተወሳኺ ናርኮስ መደቀሰ ንህበካ። ደቂስካ ከም ዘሎኻ ብዝተፈላለዩ ኣገባብ ንቕጻጸር ኢና። ኣብ ኩሉ እቲ ግዜ መጥባሕቲ ድማ ኣዕሚቶኻ ኢኻ ትድቅሱ። ኩሉ ግዜ ናይ ናርኮስ ሓላፍነት ዘለዎም ናይ ሕክምና ሰባት፤ ኣብ ጉድንኻ ሓላፍነት ኣሎው።

ብድሕሪ መጥባሕቲ እቲ ስራሕ መጥባሕቲ ምስ ኣብቅዕ፤ እቲ መደቀሰ መድሃኒ ጠጠው ከም ዚብል ይግበር እሞ፤ ኣብቲ ቦታ መጥባሕቲ ከሎኻ ካብ ድቃስካ ትበራብር። ከም ሳዕቤን

ናይቲ መደቀሰ መድሃኒታት ግን፤ ኣብቲ እትበራብረሉ ግዜ፤ እቲ ዘሎካ ናይ ምዝካር ዓቕምኻ ህሰስ ዝበለ እዩ። ብድሕሪኡ ካብቲ ቦታ-መጥባሕቲ፤ ናብ ሓደ መበራብሪ-ቦታ ከም ትውሰድ ይግበር።

ናይ መበራብሪ-ቦታ



- ብቐጥታ ድሕሪ መጥባሕቲ ናብ መበራብሪ-ቦታ ትውሰድ።
- ኣብዚ ድማ ልክዕ ከምቲ ኣብ ጊዜ መጥባሕቲ ዝግበር ዝነበረ፤ ናይ "ኤኮጌ" ናይ "ብዝሒ-ደም" ከምኡውን "ዓቕን-ሉክሲጅን" ኣብ ደምካ ይዕቀን።
- ብድሕሪ መጥባሕቲ ውን፤ ናይ "ሉክሲጅን ትንፋስ" ከም ዚወሃበካ ይግበር እዩ።

ሰራሕተኛታት ቤትሕክምና፤ መታን ፈውሰ-ቃንዛ፤ "ፈሳሲን" መድሃኒት ናይ "ዕግርግር-ምባልን" ክህቡኻ፤ ኩሉ ግዜ ኣብ ጥቓኻ ኣሎው። ብዝተኻእለ መጠን ኩሉ ግዜ ብደሓን መታን ክትህሉ ንጽዕር ኢና።

- ቃንዛ ምስ ዚጀመረካ ኩሉ ግዜ ቀልጢፍካ ክትሕብረና ይግባእ። ቃንዛ ጠጠው ንምባሉ ዝቐለለ፤ ክጀምርካ ከሎ ቀልጢፍካ መድሃኒት ምስ ትወሰድ እዩ።

- አብቲ ግዜ መጣብሕቲ ድቀስካ ምስ ትነብር፤ ንሓገዝ ትንፋስ ተባሂሉ፤ አብ ጎርኻ ትሶ አእትናልካ ኔርና ክንውን ንክእል ኢና። ከም ሰዕሴ ድግ አብ ጎርኻ ገለ ዘቐንዙ ነገርን፤ አብ ድምጽኻ ድግ ናይ ምልክታትን ነገር ክርጋጥም ይክእል እዩ። እዚ ነገራት'ዚ ግን ብድሕሪ ሓደ መዓልቲ ዚሓዩ ነገር እዩ።

- አብዚ ናይ መበራበራቦታ፤ ዝኾነ ጋሻ ዝበጽሓካ ክላቲ ፍጹም ኣይፍቀድን እዩ። ዚድወለልካ ቴሌፎን ክትቀበል ወይ ባዕልኻ ቴሌፎን ክትድውል ግን ኩሉ ግዜ ይፍቀድ እዩ። እቲ ቁጽሪ ቴሌፎን አብቲ ናይ ወጸዋዕታ ደብዳቤ ተጻሒፉ ክትረኽቦ ኢኻ።

አብቲ መበራበራቦታ ንክደይ ዝኣክል ግዜ ክትጸንኡ ይግብኣካ?

- እዚ ከከምቲ ዝገበርካዮ መጥባሕቲን ዝወሰድካዮ ዓይነት መደቀሲ/መደንዘዚ መድሃኒት ዚውሰን እዩ።
- ትርጉታ ልብኻ፤ ብዘሒ-ደምካ፤ አተናፍሳኻ ኩሉ ብግቡእ ይሰርሕ ከም ዘሎ ክነረጋግጽ ኣሎና።
- ናይ ዓንዲ-ሕቕ መደንዘዚ ወሲድካ ምስ ትኸውን፤ መሓውርካ ብግቡእ ክትንቀሳቅሶ ምክኣልካን፤ እቲ መደንዘዚ ውን ስርሒ ምግዳፋን ክነረጋግጽ ኣሎና።
- ካልእ ተወስኽቲ ጸገማት፤ ከም ቃንዛን ዕግግር ምባልን ውን ግቡእ ሕክምና ምስ ረኽቡ።

- ዳርጋ ኩሉ እዋን ውን፤ ብድሕሪ መጥባሕቲ ሸንትኻ ብግቡእ ክትክው ከም ትክእል ክንቆጻጸር ዩድሊ እዩ። ሸንቲ ክውጥጠካ እንተ ዘይክኢሉ፤ ብ"ኡልትራ-ሳውንድ" ዚበሃል መሳርሒ ጌርና ሸንቲ እንተሎካ ንቆጻጸር። ብዙሕ ሸንቲ አብ ፍሕኛኻ ምስ ዚህሉ፤ ናብ ሸቓን ንወስደካ። ብዙሕ ግዜ ከም ዘጋጥም፤ ነቲ ሸንቲ ባዕልኻ ክትሸፍ ምስ ዘይትክእል ግን፤ ነቲ ሸንቲ ንክወጽእ ንሕግዘካ። አብ ገለ-ገለ መጥባሕቲታት፤ ከም ልሙድ አብ ውሽጢ ፍሕኛኻ ኣትዩ ዚጸንኡ፤ ናይ ሸንቲ-ቱሶ "ካቴት" ከም ዚህሉ ይግበር እዩ።

- ሓበሬታ ብዛዕባ እቲ መጥባሕትኻ፤ ካብቲ መጥባሕቲ ዘካየደ ዶክተር፤ አብ ዚጥዕም ኩነታት ናይ ሕክምናኻ ጊዜ ክወሃበካ እዩ።





ሕቶታት አሎካደ?

ናትና ድሌትን ጸዕሪን፤ አብቲ ንሰኻ አብዚ ምሳና እትጸንሐሉ ግዜ ቅሳነትን ጣዕምን ንክስምዓካ እዩ። ብዛዕባ ዝኾነ ዘይተረድአካ ነገር ምስ ዚህሉ፤ ንምሕታትና ድሕር አይትበል።

ገለ ዘይዓገብካሉ ነገር ምስ ዚህሉ፤ ኩሉ ዓቕምና ዚክእሎ ጌርና መታን ናይ ምክራው ስጉምቲ ክንገደስድ፤ ቀልጢፍካ ደአ ሓብረና።

ብዛዕባ'ቲ ዚግበረልካ መደቀሲ "ናርኮስን" ናይ መደንዘዚ መድሃኒትን ሕቶታት ምስ ዚህልወካ፤ ምስቲ ቅድመ-መጥባሕቲ መቐበል ሕሙማትና ርክብ ግበር። ቁጽሪ ቴሌፎን አብቲ ዚልአኻ ስልክ መጻዋዕታ ክትረክቦ ኢኻ።

እዚ ጽሑፍዚ በዞም ዚሰዕቡ ቋንቋታት ተተርጉሙ ይርከብ።

- ዓረብኛ
- እንግሊዝኛ
- ፊንላድኛ
- ፐርሺያ
- ስዳኛ
- ሶማልኛ
- ትግርኛ

ምስቲ መቐበል ሕሙማትና ርክብ ግበር።

ኩለን ናይ ዩቭለርሮይ ዞባ ሆስፒታላት፤ ካብ ሽጋራ ምትካኽ ነጻ እዩን።